

С. М. Ілляшенко, д.е.н., професор
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», Україна;
Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ МЕРЕЖЕВОЇ ЕКОНОМІКИ

В останні десятиріччя все більшого поширення набувають цифрові технології, які проникають практично у всі сфери людської життєдіяльності. Конкуренентоспроможність національних економік, а також окремих підприємств та установ як їх елементів, все більшою мірою визначається спроможністю використовувати переваги цифрових технологій: в економіці, державному управлінні, забезпеченні життєдіяльності суспільства, побуті тощо. Потужного поштовху поширенню цифрових технологій надала пандемія COVID-19 і спричинені нею обмеження. Цифровізація передбачає активне використання сучасних комп'ютерних інформаційних технологій у різних галузях діяльності, переведення бізнес-процесів і управління ними у мережу інтернет. В цих умовах актуалізується проблема вибору оптимальних (з огляду на зовнішні умови і наявний потенціал) стратегій формування мережевої економіки, цифровізації її галузей. Для України, сфера ІТ якої займає високі позиції на світових ринках [2], стратегії цифровізації, насамперед промислової галузі, здатні закласти підвалини випереджаючого інноваційного зростання національної економіки у цілому.

Розроблення ефективних стратегій цифровізації потребує оцінки стартових позицій національних економік. Відповідно, метою дослідження була оцінка перспектив розвитку в Україні мережевої економіки. У якості інформаційної бази для укрупненої оцінки було обрано Network Readiness Index [6]. Він базується на чотирьох основних вимірах: технології, люди, управління, вплив. За цими вимірами за методикою [4] розраховано рівень готовності України до мережевої економіки (стартові позиції країни). Вихідна дані і результати розрахунків за 2020 р. подано у табл. 1.

Таблиця 1 – Оцінка рівня готовності України до мережевої економіки

Україна, факт			Максимум, бальна оцінка, [6]	Мінімум, бальна оцінка, [6]
Бальна оцінка, [6]	Нормована оцінка, розраховано за методикою [4]	Рівень, визначено за методикою [4]		
<i>Технологія</i>				
41,51	0,44	Середній	85,67 Швейцарія	6,45 Конго
<i>Люди</i>				
48,87	0,56	Середній	80,81 Данія	8,25 Чад
<i>Управління</i>				
58,19	0,56	Середній	90,3 Норвегія	16,95 Йемен
<i>Вплив</i>				
49,16	0,42	Середній	88,17 Сінгапур	21,32 Чад

З табл. 1 слідує, що за всіма чотирма вимірами Україна має середній рівень готовності до розвитку мережевої економіки. Це свідчить про мінімально необхідну достатність передумов розвитку цифрової економіки, проте реалізація відповідних стратегій пов'язана з підвищеним ризиком [4].

Комплексна оцінка за всіма вимірами свідчить [6], що у групі країн з доходом нижче середнього Україна займає друге місце. Проте вона істотно поступається розвиненим країнам з високими доходами.

Наявна практика переконливо доводить, що розвиток мережевої економіки тісно пов'язаний з використанням технологій четвертої промислової революції. За даними [7] на передових промислових підприємствах Україні вже починають достатньо активно впроваджуватися ці технології. Аналогічні впровадження спостерігаються і в сфері надання адміністративних послуг (поширення застосування «Дія» тощо), а також в інших сферах. Це свідчить про поступове формування передумов розвитку мережевої економіки.

Проведений SWOT-аналіз показав наявність перспективних можливостей інноваційного розвитку в руслі мережевої економіки, зокрема [1]:

- експортно-орієнтовані підприємства задля забезпечення високої конкурентоспроможності змушені впроваджувати мережеві технології 4.0;
- ці підприємства розглядають мережеві технології 4.0 як реальний шанс на виживання і розвиток в період трансформації технологічних укладів.

Для реалізації цих можливостей Україна все ще має відповідний потенціал:

- високий потенціал сфери ІТ (яка є одним з найбільших світових експортерів у сфері ІТ послуг [2]), який проте лише на 5% задіяний на внутрішній

ринок;

- висока ефективність вищої освіти, насамперед, з технічних спеціальностей [3], провадження у ряді університетів країни підготовки фахівців спеціальностей актуальних в умовах четвертої промислової революції і мережевої економіки;

- високий потенціал системи продукування нових актуальних релевантних знань [5];

- значна концентрація високотехнологічних і дослідницьких підприємств [3]

і т.п.

Узагальнюючи викладе слід зазначити, що Україна має потенційні можливості для впровадження стратегій розвитку мережевої економіки. Їх реалізація дозволить підвищити конкурентоспроможність вітчизняної економіки і забезпечити зростання добробуту народу України.

Список використаних джерел

1. Ілляшенко С.М., Ілляшенко Н.С. Аналіз впровадження технологій індустрії 4.0 в галузі машинобудування України. Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. 22-23 жовтня 2020 рік. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ». 2020. С. 283-285.

2. Коніна М. Де місце України у світі високих технологій. *Економічна правда*. 21 січня 2020. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/techiia/2020/01/21/655931/>

3. Bloomberg назвав нову позицію України у рейтингу найбільш інноваційних економік світу. (2019). URL: <https://informer.news/bloomberg-nazvav-novu-pozytsiyu-ukrajiny-u-rejty-nhu-najbilsh-innovatsijnyh-ekonomik-svitu/>

4. Illiashenko, S., Illiashenko, N., Shypulina, Y., Raiko, D., Bozhkova, V. (2021). Approach to assessment of prerequisites for implementation of strategic directions of innovative development of industrial enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, 3 (13 (111)), 31–46. doi: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2021.233520>

5. Illiashenko S., Shypulina Yu., Illiashenko N., Grishchenko O. & Derykolenko A. (2020). Knowledge management at Ukrainian industrial enterprises in the context of their innovative development. *Engineering Management in Production and Services*, Volume-12. Issue-3. P. 43-56. DOI: 10.2478/emj-2020-0018

6. Network Readiness Index 2020. URL: <https://networkreadinessindex.org/>

7. Readiness for the Future of Production Report 2018. WEF. URL: http://www3.weforum.org/docs/FOP_Readiness_Report_2018.pdf